Uitvoeringsplan aanpak ondermijning gemeenten Duiven en Westervoort 2021-2023

“Een integrale aanpak van ondermijning begint bij een weerbare gemeente Duiven en een weerbare gemeente Westervoort, waarbij de basis op orde is en integraal met de (veiligheids)partners wordt samengewerkt.”

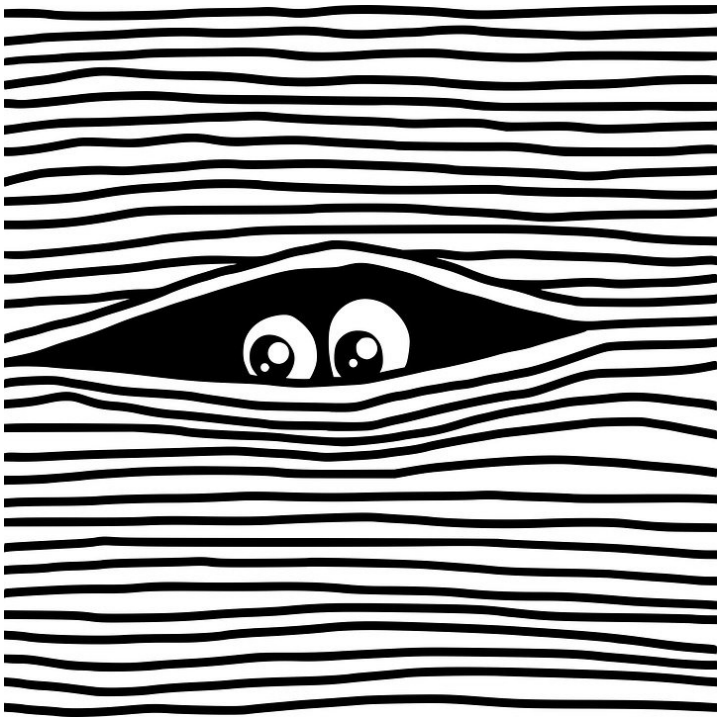

Ondermijning: je ziet het pas, als je het doorhebt…

Zaaknummer: Z/21/083558

Documentnummer:201522444

Datum: 27-10-2021

Inhoudsopgave:

1. Inleiding 3
2. Wat is ondermijning? 5
3. Wat is het doel van dit uitvoeringsplan? 7
4. Weerbaarheidsscans 9
5. Communicatie 15
6. Financiën 16
7. Evaluatie 17

Bijlage 1: Actieplan

Bijlage 2: Evaluatie Uitvoeringsplan aanpak Ondermijning gemeente Westervoort 2019-2020

Bijlage 3: Infographic 2020

Bijlage 4: Terugblik 2019

Bijlage 5: Infographic 2019

Bijlage 6: Factsheet Weerbaarheidsscan

1. Inleiding

Ondermijning is een hot item. Je kunt geen krant openslaan of nieuwsbericht horen zonder dat er vormen van ondermijning of ondermijnende criminaliteit voorbij komen. Het is groter dan je denkt, dichterbij dan je denkt en inwoners hebben er last van. Sterker nog, het raakt ons uiteindelijk allemaal. Alle reden dus om onze ingeslagen weg voort te zetten en de aanpak van ondermijning ook de komende jaren een speerpunt van de gemeenten Duiven en Westervoort te laten zijn. Daarbij past een goed doordacht uitvoeringsplan aanpak ondermijning dat aansluit op het eerdere uitvoeringsplan.

Het uitvoeringsplan is grotendeels gebaseerd op de uitkomsten van de Weerbaarheidsscans die van de gemeenten Duiven en Westervoort zijn gemaakt door het RIEC (Regionaal Informatie- en Expertise Centrum, verder: RIEC). Zie hierover meer in hoofdstuk 4.

Prioriteit

Ondermijning / de aanpak van georganiseerde criminaliteit is als één van de vier prioriteiten opgenomen in de integrale Veiligheidsplannen 2020-2022 van de gemeenten Duiven en Westervoort. Deze plannen zijn in december 2019 door de beide gemeenteraden vastgesteld. Deze prioritering was er ook al in de integrale Veiligheidsplannen van 2016-2019. Dit houdt in dat de aanpak op dit thema wordt voortgezet.

Kleine terugblik

In 2017 is van beide gemeenten een ondermijningsbeeld opgesteld door het RIEC. Doel van dit beeld was het ondersteunen van de gemeenten bij het verkrijgen van zicht op ondermijning in de gemeenten Duiven en Westervoort. In 2018 is in beide gemeenten gestart met de aanpak van ondermijning met het Plan van Aanpak Ondermijning gemeenten Duiven en Westervoort 2018. In dit plan werd de basis gelegd om ondermijning aan te pakken, terug te dringen en waar mogelijk te voorkomen. In 2019 en 2020 is op deze aanpak voortgeborduurd met het Uitvoeringsplan aanpak ondermijning 2019-2020.

Er heeft in 2020 een terugblik en in 2021 een evaluatie van het Uitvoeringsplan aanpak ondermijning 2019-2020 plaatsgevonden (zie bijlage 2 en bijlage 4). Vanwege alle corona-maatregelen zijn niet alle acties die voor 2020 gepland stonden doorgegaan/uitgevoerd. De niet opgepakte acties worden in 2021-2023 alsnog opgepakt. Dit komt terug in het actieplan. Het actieplan geeft aan welke acties wij wanneer willen gaan inzetten/uitvoeren. Dit is opgebouwd aan de hand van de pijlers van de weerbaarheidsscan. Het is als bijlage 1 bij dit uitvoeringsplan gevoegd. Vanwege de al eerder genoemde corona-maatregelen, kon er fysiek bijna niets aan bewustwording op het thema ondermijning worden gedaan. Geprobeerd is dit digitaal te doen, maar dit vraagt om een inhaalslag. Dit komt dan ook terug in het actieplan.

Leeswijzer

In het actieplan is te lezen welke concrete acties wij willen gaan uitvoeren in de periode van 2021-2023. Voordat wij deze opsomming van acties beschrijven, staan we in hoofdstuk 2 eerst nog kort stil bij het begrip ondermijning. Wat houdt dit nu precies in en waar richten wij onze aandacht op? Hoofdstuk 3 gaat vervolgens op de doelstelling van dit uitvoeringsplan in. In hoofdstuk 4 wordt stil gestaan bij de weerbaarheidsscans die het RIEC van de gemeenten Duiven en Westervoort heeft gemaakt. Hoofdstuk 5 gaat over de communicatie rondom ondermijning. Hoofdstuk 6 gaat in op de financiële aspecten van dit uitvoeringsplan en hoofdstuk 7 geeft aan wanneer een evaluatie van het uitvoeringsplan op de planning staat. Als gezegd wordt het actieplan als bijlage 1 bijgevoegd en de

evaluatie van het Uitvoeringsplan Aanpak Ondermijning gemeente Westervoort 2019-2020 als bijlage 2.

2. Wat is ondermijning?

Er zijn vele definities van het begrip ondermijning. De exacte definitie is moeilijk in een zin samen te vatten, waardoor je definities vaak gepaard ziet gaan met allerlei voorbeelden.

De rijksoverheid verwoordt het als volgt:

“Criminelen (de onderwereld) maken gebruik van diensten van de bovenwereld. Boven- en onderwereld raken zo met elkaar verweven. Criminelen beïnvloeden onze samenleving. Hierdoor raken normen vervaagd en neemt het gevoel van veiligheid en leefbaarheid af. Dit ondermijnt en bedreigt onze samenleving en rechtsstaat.”

Bij het uitvoeren van criminaliteit maken criminelen gebruik van legale diensten uit onze samenleving, bijvoorbeeld van vergunningen van de gemeente, vervoer door bedrijven, huisvesting, en PGB’s. Ook zijn criminelen vaak op zoek naar manieren om illegaal verkregen vermogen wit te wassen, bijvoorbeeld door te investeren in vastgoed. De druk die criminelen uitoefenen op onze samenleving en het misbruik dat zij maken van mensen en/of voorzieningen is ondermijning.

Wat valt er onder ondermijning?

- Drugs (handel en productie);
- Milieucriminaliteit, zoals drugsdumpingen;
- Witwassen;
- Handel in illegale vuurwapens en illegaal vuurwerk;
- Zorgfraude;
- Heling;
- Vastgoedfraude en -criminaliteit;
- Mensenhandel, waaronder arbeidsuitbuiting, seksuele uitbuiting (onvergunde/illegale prostitutie) en criminele uitbuiting;
- OMG’s (criminele motorbendes);
- Cybercriminaliteit door criminele bendes.

Wat zijn concrete voorbeelden?

*Denk aan een boer die wordt benaderd om een van zijn leegstaande schuren te verhuren voor de teelt van hennep of de productie van synthetische drugs. De boer kan zwichten voor een lucratief aanbod van de criminelen. Het komt ook voor dat een boer zodanig onder druk wordt gezet dat de schuur wordt overgenomen door de criminelen en de boer niet langer de baas is op zijn eigen erf.

In mei van dit jaar werd een agrariër uit de Achterhoek veroordeeld voor medeplichtigheid aan het bereiden, verwerken en produceren van cocaïne. De boer gaf in de rechtbank aan door de drugscriminelen met een hamer te zijn geslagen. Ook toonden de criminelen foto’s van zijn gezin en intimideerden de boer zodanig dat hij zwichtte en de schuur liet gebruiken. Hij stelt nooit geld te hebben gekregen voor het meewerken.

*Denk aan een winkel waar nooit klanten komen, maar die niet failliet gaat. Het kan dan gaan om het witwassen van criminele inkomsten. De crimineel beweert dat hij zijn geld in de winkel verdient, terwijl dit uit criminele activiteiten afkomstig is. Via de winkel wordt het geld witgewassen en de bovenwereld in gebracht.
Soms worden producten in zo’n winkel voor veel lagere bedragen aangeboden dan dat concurrenten de producten aanbieden. Deze oneerlijke concurrentie schaadt de eerlijke ondernemers.

Er zijn situaties bekend waarbij bij dit soort winkels de kassa niet eens aangesloten is (deze staat er puur voor de show). Of waarbij geen contact te leggen is met de winkel per telefoon of e-mail/website.

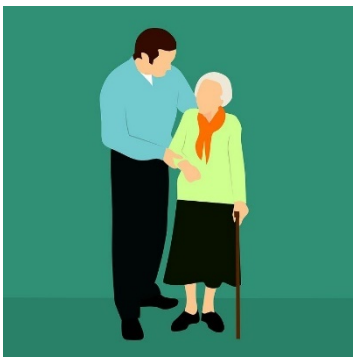

*Denk aan iemand die recht heeft op 20 uur huishoudelijke hulp, waarvan slechts vier uur worden uitgevoerd. Hier kan een crimineel zorgbureau achter zitten. Zo'n bureau steekt het geld dat bestemd is voor de hulpbehoevende in eigen zak. Zorggeld gaat verloren en de hulpbehoevende krijgt geen passende hulp.

3. Wat is het doel van dit uitvoeringsplan?

Het uitvoeringsplan aanpak ondermijning beoogt een integrale aanpak van ondermijning te formuleren.

Hoofddoel daarbij is het voorkomen, signaleren en aanpakken van ondermijning.

De rol van de gemeenten

Wij hebben mogelijkheden om barrières op te werpen, waarmee kan worden voorkomen dat criminele organisaties of individuele personen misbruik maken van legale structuren of zich weten te vestigen in de regio. Dit uit zich onder meer in het versterken van de informatiepositie, actualiseren, regionaal afstemmen en consequent uitvoeren van beleid, kritische procedures bij vergunningaanvragen, subsidies, aanbestedingen en vastgoedtransacties, het uitoefenen van toezichts- en handhavingstaken en de strikte toepassing van het interventiemogelijkheden- en handhavingsinstrumentarium. De gemeenten Duiven en Westervoort hebben een algemene verantwoordelijkheid om te voorkomen dat het vertrouwen in een veilige en integere gemeentelijke overheid wordt ondermijnd. Daarnaast hebben de gemeenten de specifieke verantwoordelijkheid om te voorkomen dat (lokale) wet- en regelgeving en faciliteiten worden misbruikt. Dus geen facilitering van criminelen bijvoorbeeld door opdrachten te geven of zaken te doen met hen, vergunningen te verlenen, vastgoedtransacties aan te gaan of subsidies aan hen te verstrekken.

Het signaleren van ondermijning ziet met name op de bewustwording (zowel intern als extern) en het bieden van handelingsperspectief. Ik zie iets wat mij een vreemd onderbuikgevoel oplevert. Waar kan ik dit melden en wat gebeurt er vervolgens met mijn melding?

We hebben elkaar nodig

De aanpak van ondermijning is geen exclusieve taak van de politie en het Openbaar Ministerie. Het gaat om meer dan alleen het opsporen en vervolgen van verdachten, het terrein waar de politie en justitie zich van oudsher mee bezig houden. Het richt zich nu op het bestrijden van een machtige en maatschappelijk vertakte criminele ‘industrie’, met een breed speelveld waarin gebruik gemaakt wordt van zowel private infrastructuur (zoals communicatie, logistiek en locaties) als bestuurlijke (zoals vergunningen, aanbestedingen, vastgoedtransacties en subsidies). Een effectieve aanpak van ondermijning vraagt om een georganiseerde overheid, die alle middelen en instrumenten inzet die ter beschikking zijn.

Elke ketenpartner (van gemeenten tot Openbaar Ministerie, politie, Belastingdienst, douane, omgevingsdienst, RIEC en overige (veiligheids)partners) levert een bijdrage aan de aanpak. Zo krijg je een georganiseerde overheid tegen ondermijning. Wij nemen zeker geen politietaken over. De gemeenten Duiven en Westervoort zetten hun eigen bestuursrechtelijke en privaatrechtelijke bevoegdheden in als aanvulling op bijvoorbeeld het strafrechtelijke traject.

In dat verband is het goed om de rol van het RIEC (Oost Nederland) te beschrijven. Diverse overheidspartners sloten met het RIEC een convenant. Door dat convenant kan bepaalde informatie in het kader van de aanpak van ondermijning met elkaar gedeeld worden. Signalen van ondermijning

die zijn opgeplust tot een casus, worden besproken met de convenantpartners. De partner die de beste kaarten in handen heeft voor een interventie pakt de zaak op. De ene keer leidt dat tot een bestuurlijke aanpak. De andere keer tot een strafrechtelijk of fiscaal optreden. Wanneer de strafrechtelijke opsporing en vervolging door politie en justitie gecombineerd wordt met bestuurlijke en fiscale interventies, ontstaat de meest optimale vorm van bestrijding van ondermijning: de integrale aanpak.

4. Weerbaarheidsscans

Het RIEC heeft van de gemeenten Duiven en Westervoort een weerbaarheidsscan gemaakt. De scan heeft tot doel te beoordelen waar de beide gemeenten momenteel staan in hun aanpak van ondermijning. Wat gaat goed, wat kan beter? Dit wordt beoordeeld aan de hand van vijf pijlers. Na de beoordeling zijn tips/aanbevelingen gegeven waar de gemeenten mee aan de slag kunnen.

Vijf pijlers

De beoordeling van het RIEC vond plaats aan de hand van vijf pijlers:

1. bewustwording en organisatie
2. informatiepositie
3. beleid en handhaving
4. integere en veilige werkomgeving
5. communicatie

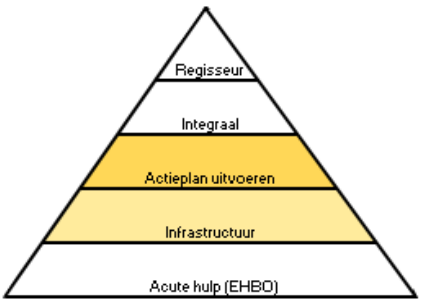

De scores op de vijf pijlers hebben geleid tot de beoordeling dat de gemeenten Duiven en Westervoort zich op dit moment bevinden tussen fase twee en drie van de *piramide naar fitte gemeente*: 'Infrastructuur verbeteren' en 'Actieplan uitvoeren'. Deze fases worden gekenmerkt doordat de gemeente zorgt voor blijvende bewustwording binnen de gehele organisatie en dat de eerste stappen zijn gezet richting een interne informatiepositie. Dit houdt in dat de ambtelijke organisatie, het college en de gemeenteraad het onderwerp ondermijning erkennen en hier belang aan hechten. Wij hebben daarnaast een actieplan opgesteld en zetten stappen richting een verbeterde interne informatiepositie.

Hieronder geven we per pijler aan hoe we met de beoordeling en de aanbevelingen in de weerbaarheidsscan om gaan. In het bij dit uitvoeringsplan behorende actieplan (bijlage 1) zetten wij dat om in concrete acties.

Ad 1. Bewustwording

De aanpak van ondermijning begint met interne bewustwording. De gemeenten Duiven en Westervoort kunnen pas weerbaar worden tegen ondermijning als bestuurders en ambtenaren weten welke vormen van ondermijning zich afspelen in de gemeenten, welke signalen daarop kunnen wijzen en ook weten hoe criminelen misbruik kunnen maken van de gemeenten Duiven en Westervoort. Een verhoogde bewustwording zorgt ervoor dat ondermijning vroegtijdig kan worden opgemerkt en aangepakt.

In het actieplan (zie bijlage 1) is te zien hoe wij aan de slag gaan met interne bewustwording. Kort gezegd wordt dit organisatiebreed ingezet. Via sociaal beraad en dilemmatraining worden ook teams betrokken die mogelijk niet dagelijks signalen van ondermijning opvangen. Voor collega's die veel buiten zijn (bijvoorbeeld de toezichthouders/BOA's en de buitendienstmedewerkers) worden themabijeenkomsten georganiseerd.

Wij deden al veel aan externe bewustwording, maar blijven hierin investeren. Doel daarvan is dat inwoners en ondernemers anders/kritisch leren kijken en ook weten wanneer en waar ze signalen kunnen melden.

Ad 2. Informatiepositie

Om onze weerbaarheid te versterken, is het essentieel dat de gemeenten zicht krijgen op de aard en de omvang van ondermijning. De gemeenten kunnen hun informatiepositie verder versterken door nog beter signalen te vergaren, informatie uit interne en externe bronnen samen te brengen, vast te leggen, te analyseren en (waar mogelijk) te delen.

Er zijn een aantal overleggremia waar over het thema ondermijning wordt gesproken. Dit gaat gezamenlijk met de gemeente Zevenaar in het basisteamoverleg. Daarnaast is er een lokaal ondermijningsoverleg tussen de gemeenten Duiven en Westervoort, politie en RIEC. Voor de coronacrisis was dit een fysieke bijeenkomst waarbij van meerdere afdelingen collega's samenkwamen. Door corona is dit noodgedwongen digitaal geworden en ingekrompen tot een OOV-er, politie en RIEC. Maandelijks is er een overlegmoment tussen beide burgemeesters, OOV-er, regionaal adviseur ondermijning Gelderland-Midden en het RIEC. Ook tijdens de lokale driehoek staat het thema ondermijning standaard op de agenda. Op strategisch (districtelijk) niveau is er de stuurgroep "Samen Weerbaar". Een van de doelen van deze stuurgroep is om ervoor te zorgen dat de lokale overheid zo weerbaar mogelijk is. Dit betekent onder andere dat de gezamenlijke overheden binnen Gelderland-Midden beter met elkaar moeten samenwerken.

<u>Van signaal naar casus</u>

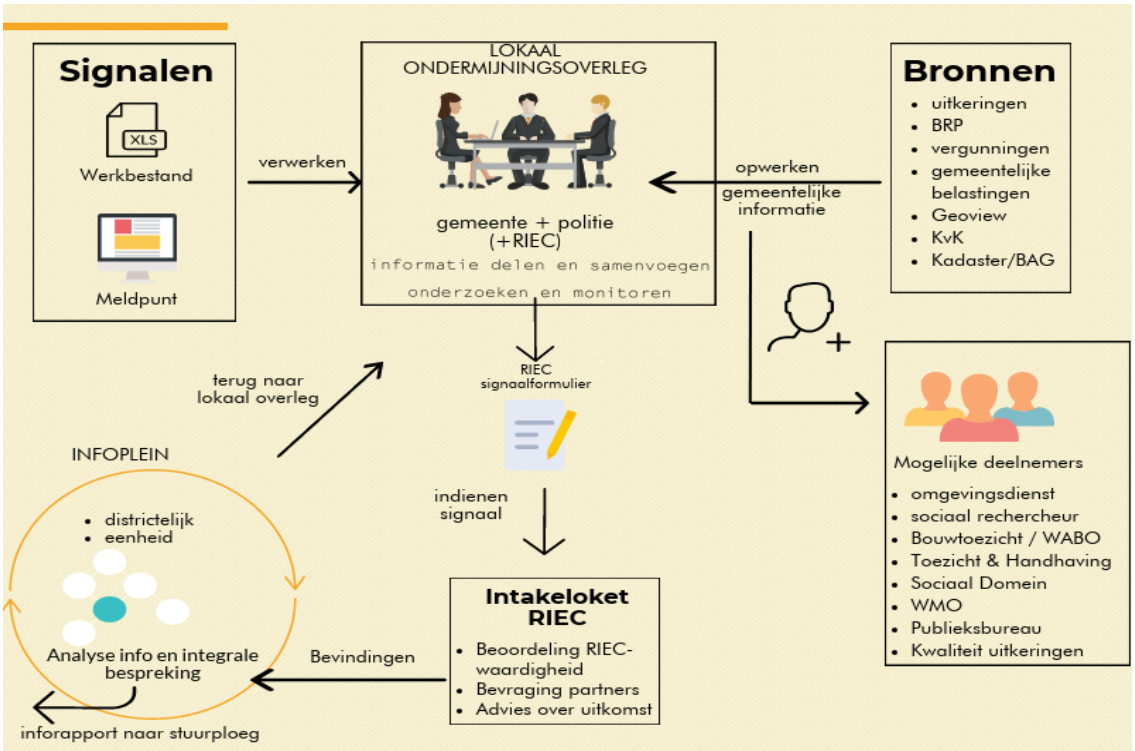

De route van een “opgeplust” signaal

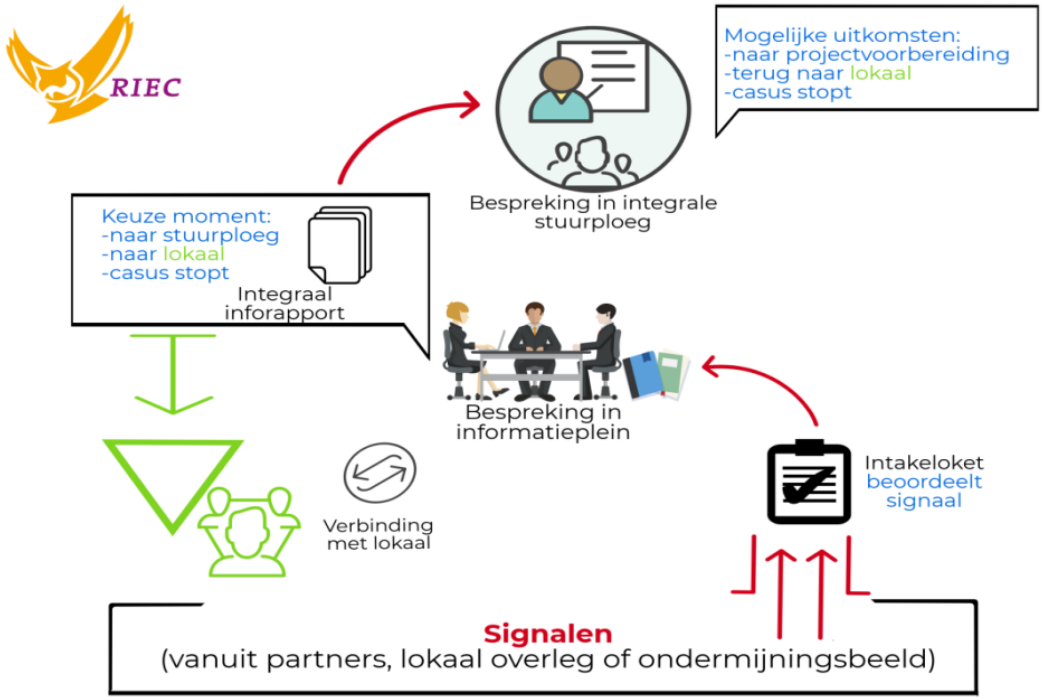

Bij 1Stroom is een intern meldpunt voor signalen van ondermijning ingericht. We gaan ervoor zorgen dat directe (externe) partners als de MGR (modulaire gemeenschappelijke regeling / inkoop sociaal domein Centraal Gelderland) en de ODRA (Omgevingsdienst regio Arnhem) ook op de hoogte zijn van dit meldpunt en hoe zij signalen kunnen doorgeven.

Ad 3. Beleid en handhaving

Wij beschikken over een groot aantal bestuurlijke instrumenten die wij in kunnen zetten in de aanpak van ondermijning. Deze instrumenten moeten voldoende zijn aangepast aan de aanpak van ondermijning en moeten adequaat worden ingezet door, o.a. toezicht en handhaving. De gemeenten Duiven en Westervoort moeten hiervoor ook de samenwerking opzoeken met andere veiligheidspartners.

Enkele voorbeelden:

De APV:

Onze beide APV’s zijn up-to-date, al is dat een voortdurend proces. Bij de eerstvolgende APV-wijziging wordt de vernieuwde Alcoholwet opgenomen.

De Wet Bibob:

De Wet Bibob is een instrument waarmee wij de integriteit kunnen toetsen van partijen met wie wij van doen hebben. Het instrument is ontworpen om te voorkomen dat de overheid (ongewild) criminaliteit faciliteert. De Wet Bibob kan uitgebreider worden ingezet dan nu het geval is. Onderzocht moet worden of dit wenselijk is, of dit haalbaar is en hoe e.e.a. gerealiseerd kan worden binnen de 1Stroom-organisatie. Het Bibob-beleid kan vanwege wetswijzigingen per 1 augustus 2020 worden geactualiseerd. Dat is tevens een mooi moment om na te denken over een uitgebreidere toepassing.

Het coffeeshopbeleid:

Het coffeeshopbeleid is inmiddels geactualiseerd. Inhoudelijk is dit beleid niet gewijzigd. Wij blijven een 0-beleid (geen gedoogde coffeeshops) hanteren.

De Opiumwet:

Artikel 13b van de Opiumwet is een instrument dat gebruikt kan worden om een pand te sluiten waar middelen die op lijst I (harddrugs) of lijst II (softdrugs) van de Opiumwet staan, worden aangetroffen of sprake is van strafbare voorbereidingshandelingen. Het is het juridische instrument om bestuurlijk op te treden tegen illegale verkoop- en productiepunten van soft- en harddrugs in woningen en (bedrijfs)panden. Het Damoclesbeleid (gebaseerd op art. 13b Opiumwet) is recent geactualiseerd. Vanuit de regionale werkgroep hennep, één van de projecten van Samen Weerbaar, is voor alle gemeenten in de regio Gelderland Midden gelijkluidend beleid opgesteld. Omdat het een burgemeestersbevoegdheid betreft en er door burgemeesters anders gedacht kan worden over gebruikmaking van de bevoegdheid, blijft er altijd colour locale bestaan. In Liemers verband is exact hetzelfde Damoclesbeleid vastgesteld.

Zorgfraude en onrechtmatigheden / mensenhandel:

De aanpak van zorgfraude en onrechtmatigheden en de aanpak van mensenhandel is momenteel nog niet op orde. Ten aanzien van zorgfraude en onrechtmatigheden is bestuurlijk commitment uitgesproken door de verantwoordelijk wethouders (zorg), dat alle gemeenten van Gelderland Midden voor het eind van het jaar hun basis op orde hebben, inhoudende o.a. het op orde hebben van het beleid (zoals verordeningen en beleidsregels) en het aanstellen van een toezichthouder op rechtmatigheid. Door omstandigheden zal deze datum niet gehaald worden. Gestreefd wordt in 2022 deze basis op orde te hebben. Met betrekking tot mensenhandel sluiten wij aan bij het mensenhandelbeleid van regiogemeente Arnhem.

Lokaal komt er meer aandacht voor de huisvesting van arbeidsmigranten (en eventuele arbeidsuitbuiting). Vanwege de coronacrisis konden lange tijd geen integrale controles plaatsvinden, waardoor signalen van illegale huisvesting van arbeidsmigranten (bijvoorbeeld overbewoning, bewoning van een ééngezinswoning door arbeidsmigranten of wonen in een bedrijfspand) minder adequaat zijn opgepakt.

Integrale controles:

Er worden, zodra het weer kan, vaker integrale controles uitgevoerd. Per jaar wordt, gelet op het integraal veiligheidsbeleid, vier keer een controle uitgevoerd. Dit is toch wel het ultieme integrale (samenwerkings)instrument in de aanpak van ondermijning. Het vergroot ook de zichtbaarheid van de integraal samenwerkende overheid in de aanpak van ondermijning.

Ad 4. Integere en veilige werkomgeving

Agressie, intimidatie en beïnvloeding hebben een ondermijnend effect op de werking van de overheid. Bestuurders en ambtenaren moeten hun werk integer en veilig kunnen uitvoeren. Ze moeten incidenten of signalen van ondermijning kunnen en durven melden en moeten erop kunnen vertrouwen dat meldingen worden opgevolgd. Daarnaast vereist het dienstverlenende karakter van publieke taken een kritische en integere houding.

Beïnvloeding van besluitvorming kan op verschillende manieren voorkomen. Bedreiging, infiltratie en omkoping zijn daar voorbeelden van. Deze beïnvloeding van besluitvorming is uiterst ongewenst en heeft een negatief effect op de integriteit van de gemeenten. Met een intern integriteitsbeleid kunnen de gemeenten zich verdedigen tegen ondermijning. Er is door 1Stroom een gezamenlijk integriteitsbeleid opgesteld, alsmede een gedragscode.

De gemeente Westervoort beschikt over bestuurlijke gedragscodes, integriteitsbeleid en een stappenplan voor integriteitsschendingen. Ook is er jaarlijks een avond waar integriteit aan de hand van casuïstiek wordt besproken. Het thema integriteit staat periodiek op de bestuurlijke agenda. Er is een vast protocol voor het melden van mogelijke integriteitsschendingen. Vierjaarlijks wordt er een risicoanalyse uitgevoerd ten aanzien van kandidaat-wethouders. Daarin wordt o.a. gekeken naar nevenactiviteiten en belangenverstrengelingen.

Wij hebben nog geen structurele vorm voor het onder de aandacht brengen van integriteit onder de medewerkers van 1Stroom. Hier wordt dan ook extra aandacht voor gevraagd. Dit gaan we doen via dilemmaspellen. Er wordt hiervoor een verbinding gemaakt tussen het cluster OOV en het cluster HR.

Het gemeentelijk bestuur moet integer zijn. Het vertrouwen van de burgers in hun lokale overheid hangt daarvan af. Het is primair een taak van de politieke groeperingen/partijen om bij werving en selectie van voor te dragen politieke ambtsdragers, toe te zien op de morele geschiktheid van de kandidaten. De politieke partij/groepering moet voor het voordragen van een kandidaat-bestuurder zich ervan vergewissen dat deze integriteitsanalyse niet tot onoverkomelijke belemmeringen ten aanzien van een benoeming kunnen leiden. Integriteitskwesties liggen té vaak aan de basis van een aftreden of politiek gevoelige kwesties. In veel gevallen is dat onnodig. Veel van de kwesties die in andere gemeenten tot een probleem leiden, konden al vóór benoeming van een bestuurder als risico herkend worden. Een voorbeeld is de wethouder die de aannemer voor het verbouwen van het gemeentehuis nog kent uit zijn arbeidsverleden. In zulke gevallen helpt het om de risico's vooraf te signaleren. Aan de hand van deze signalen kunnen vervolgens afspraken worden gemaakt.

1Stroom heeft zowel een richtlijn voor het omgaan met ongewenst gedrag door externen als een instructiewijzer bij ongewenst gedrag door externen. Deze documenten worden als een agressieprotcol gezien. Uitgangspunt is dat wij agressie of geweld op geen enkele wijze tolereren. Bij elk incident wordt aangespoord tot het doen van aangifte.

In de gemeentehuizen van Duiven en Westervoort is een AIT-team (agressie interventie team). Dit team staat medewerkers bij in situaties van ongewenst gedrag.

Er bestaat geen speciale RI&E (Risico Inventarisatie en Evaluatie) in het kader van ondermijning. De ODRA is bezig met het opstellen van een RI&E. Hier wordt waar mogelijk aansluiting bij gezocht.

Ad 5. Communicatie

De inzet van communicatie kan duizenden ogen en oren creëren waarmee wij kunnen werken aan een weerbare samenleving. Met goede communicatie op het gebied van de aanpak van ondermijning

zorgen de gemeenten Duiven en Westervoort voor blijvende bewustwording en betrokkenheid van zowel inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners, als eigen ambtenaren.

Communicatie speelt een sleutelrol in de bewustwording van ondermijning. Het is daarom belangrijk zowel intern als extern aandacht te blijven hebben voor communicatie rondom ondermijning. Extern wordt gecommuniceerd over ondermijning via de plaatselijke krant, sociale media of per doelgroep (bijvoorbeeld ondernemers via een vakblad).

Intern wordt via intranet (binnenshuis) regelmatig een artikel geplaatst over ondermijning. Bijvoorbeeld wanneer er een hennepkwekerij is opgerold of algemener als er aandacht wordt gevraagd voor het interne meldpunt.

Hoofdstuk 5 gaat verder in op de communicatie.

5. Communicatie

Communicatie is een essentieel onderdeel in de aanpak van ondermijning.

De gemeenten Duiven en Westervoort zetten intensief in op zowel interne als externe communicatie. Door goed te communiceren en zo inwoners en collega's bij de aanpak van ondermijning te betrekken, vergroot je zowel de bewustwording als de meldingsbereidheid. Begrip en duidelijkheid verhogen de kans op spontane naleving en verlagen daarmee de – vaak tijdsintensieve – inzet die nodig is voor toezicht en handhaving. Wordt informatie niet (volledig) of niet tijdig verstrekt aan inwoners of bedrijven, dan neemt de kans op overtredingen c.q. ondermijnend gedrag toe. De nadruk in het bewustwordings-, toezicht- en handhavingsproces moet, in veel gevallen, dan ook liggen in het aan de voorkant voorlichten en begeleiden van inwoners en ondernemers.

De communicatie vindt zo gericht mogelijk en aan de hand van de volgende communicatievormen plaats:

1. Algemene communicatie. Via de gemeentelijke website en / of (lokale) media en / of sociale media zo veel mogelijk inwoners en bedrijven bereiken en informeren over (de aanpak van) ondermijning. Een voorbeeld is een persbericht in de lokale krant over de sluiting van een drugspand of een themapagina over bijvoorbeeld zorgfraude.
2. Doelgroepgerichte / gebiedsgerichte communicatie. Een doelgroep of gebied schriftelijk / mondeling informeren over (de aanpak van) ondermijning. Bijvoorbeeld een voorlichtingsbrief aan horecaondernemers.
3. Individuele communicatie. Persoonlijke voorlichting aan een inwoner of bedrijf over (de aanpak van) ondermijning. Een manier waarop dit plaatsvindt is een Bibob-intakegesprek met een ondernemer. Een ander voorbeeld is een 'STOP-gesprek', dat wordt gevoerd als er signalen van ondermijning zijn om overtredingen en ondermijningssituaties te voorkomen of te stoppen.

De gemeentelijke toezichthouders / BOA's, maar ook de politie spelen een grote en belangrijke rol in de communicatie richting inwoners en bedrijven. Inwoners en bedrijven kunnen bij hen terecht voor vragen. Daarnaast vragen wij de politie en overige partners te communiceren via hun sociale media om het bereik te vergroten.

Verder is veel winst te halen door goede communicatie aan de voorkant van bijvoorbeeld Bibob-onderzoeken, sluitingen van drugspanden en de aanpak van heling. Via een vooroverleg of een intakeoverleg kunnen inwoners, ondernemers, maar ook eigenaren van (drugs)panden goed worden geïnformeerd. Dit kan in grote mate het onbewust overtreden of in de toekomst nogmaals overtreden van de regels c.q. ondermijnend gedrag voorkomen.

Elk jaar wordt er een communicatiekalender ondermijning opgesteld. In deze kalender staat concreet beschreven welke communicatie over ondermijning wanneer plaats gaat vinden.

6. Financiën

Voor de gemeente Westervoort is voor de aanpak van ondermijning een bedrag van € 5.000,00 per jaar ter beschikking gesteld. Voor de gemeente Duiven is voor de aanpak van ondermijning eveneens een bedrag van € 5.000,00 per jaar ter beschikking gesteld. Deze middelen worden onder andere gebruikt voor de acties uit het actieplan (zie bijlage 1).

Mochten er meer (kleine) uitgaven op het gebied van ondermijning nodig zijn, dan kunnen deze worden opgevangen vanuit het veiligheidsbudget.

7. Evaluatie

Om de vinger aan de pols te houden en te kunnen vaststellen of we op de goede weg zijn en de algemene doelstelling (voorkomen, signaleren en aanpakken van ondermijning) is bereikt, wordt ieder jaar een terugblik gemaakt. Dit gebeurt in de vorm van een infographic en aan het einde van het eerste kwartaal van 2023 een evaluatie. In de terugblikken en de evaluatie wordt gekeken of de acties, zoals deze staan opgenomen in het actieplan (zie bijlage 1) zijn uitgevoerd.